

Завдання з *гармонії та сольфеджіо* для студентів 1 курсу оркестрового факультету (струнні), викладач В. Г. Сумарокова:

Гармонія:

06.04.2020. Тема: Енгармонічна модуляція. Енгармонічна модуляція за допомогою двічі зменшеного септакорду та D7.

1. Ретельно проаналізувати тональний план та зробити гармонічний аналіз (визначити форму) обраного для співу з акомпанементом **романсу** (див. завдання вище).

2. Грати на фортепіано секвенції з авторськими акордами (Ф. Шуберт, Р. Вагнер, П. Чайковський).

3. Грати на фортепіано приклади модуляційних періодів з використанням енгармонічних модуляцій за заданими тональними планами (наприклад, Ля-мажор – сі бемоль-мінор, ре-мінор – ля-бемоль мажор і т.п.).

4. Проаналізувати Сонату № 1 Л. Бетховена (1 частина, розробка), звертаючи увагу на логіку тональних планів та виконання модуляції.

Надіслати на адресу електронної пошти sumarokova_vera@ukr.net протягом 13.04.2020.

Сольфеджіо:

1. Співати романс у романтичному стилі з акомпанементом (записати та надіслати на ел. носій, або на камеру у месенджері за розкладом за домовленістю, але не пізніше **12.04. 2020**).

Гармонія:

13.04.2020. Тема: Розширена мажоро-мінорна система: акордика, логіка тонального руху

Зміст лекції

Мажоро-мінорна система як шлях ускладнення діатонічної системи. Шляхи взаємопроникнення ладів. Ускладнення мажору співзвуччям однойменного мінору (dur-moll). Ускладнення мінору співзвуччям однойменного мажору (moll-dur). Переважання однієї з двох тонік. Побічні домінанти в мажоро-мінорі. Співвідношення паралельних тональностей.

Тризвук VI низького шаблю. Умови його використання. Інші види мажоро-мінорних систем. Однотерцеві системи: особливості функційних зв'язків, логіка гармонічного руху.

Запитання для самоперевірки:

1. Що таке мажоро-мінорна система?
2. Охарактеризуйте особливості однойменних мажору і мінору.
3. Охарактеризуйте особливості однотерцевих мажору і мінору.

Рекомендована література

1. Бершадская Т. Лекции по гармонии. Л., 1985.
2. Григорьев С. Теоретический курс гармонии. М., 1981.
3. Мюллер Т. Гармония. М., 1982.
4. Мясоедов А. Учебник гармонии. М., 1980.
5. Способин И. Лекции по курсу гармонии. М., 1969.
6. Тюлин Ю., Привано Н. Учебник гармонии. М., 1986.
7. Холопов Ю. Гармония. Теоретический курс. М., 1988.

Завдання на 20.04.2020:

1. Законспектувати та вивчити тему «Розширена мажоро-мінорна система: акордика, логіка тонального руху».
2. Зробити гармонічний аналіз романсу В. Шебалтіна «Роза» (Мюлер с. 135 - 137).
3. Грати на фортепіано секвенцію з авторським акордом С. Прокоф'єва (див. фото в месенджері). Проставити функції, визначити авторській акорд.

Сольфеджіо:

1. Співати з акомпанементом романс В. Шебалтіна «Роза» (Мюлер с. 135 - 137) (записати та надіслати на ел. носій, або на камеру у месенджері за розкладом за домовленістю, але не пізніше **20.04. 2020**).
2. На слух: визначити тональний план та форму Мазурки Ф. Шопена ор. 7, №1, сі-бемоль – мажор (записати).

3. Записати мелодію та бас Мазурки Ф. Шопена ор. 7, №1, си-бемоль – мажор (як двоголосний диктант) і визначити гармонічні функції (проставити) перших 24 тактів (бажано, не перевищити час: до 25-30 хвилин й кількість прослуханій: 8 - 10).

Надіслати на адресу електронної пошти sumarokova_vera@ukr.net протягом 20.04.2020.

Гармонія:

20.04.2020. Тема: Принципи модуляційних переходів у розширеній мажоро-мінорній системі

Зміст лекції

Модулюючі секвенції. Модуляція за допомогою тризвуку VI низького ступеня: загальні положення, способи переходу. Модуляція за допомогою неаполітанського акорду: загальні положення, умови використання. Модуляція за допомогою однойменної тоніки: умови використання, способи переходу. Модулюючі секвенції: визначення, побудова ланки секвенції, пересування мотиву, зони використання секвенції.

Запитання для самоперевірки:

1. Назвати основні принципи модуляційних переходів у розширеній мажоро-мінорній системі.
2. Що таке модулюючі секвенції? Дати визначення.

Рекомендована література

1. Бершадская Т. Лекции по гармонии. Л., 1985.
2. Григорьев С. Теоретический курс гармонии. М., 1981.
3. Мюллер Т. Гармония. М., 1982.
4. Мясоедов А. Учебник гармонии. М., 1980.
5. Способин И. Лекции по курсу гармонии. М., 1969.
6. Тюлин Ю., Привано Н. Учебник гармонии. М., 1986.
7. Холопов Ю. Гармония. Теоретический курс. М., 1988.

Завдання на 27.04.2020:

1. Законспектувати та вивчити тему «Принципи модуляційних переходів у розширеній мажоро-мінорній системі».

2. Розв'язання задачі № 330 (в фактурі, дописати репризу) з використанням однойменної мажоро-мінорної системи (Асеев І. Збірник задач з гармонії, К., 1981, с. 71) (див. фото у месенджері).

3. Проаналізувати “Осіньну пісню”, “Баркаролу”, “Святки” з циклу “Пори року” П. Чайковського, звертаючи увагу на логіку тональних планів та особливості виконання модуляції.

4. Грати модулюючу секвенцію Р. Вагнера (див. фото у месенджері).

5. За даним началом (В. Сільвестров) грати модулюючі періоди у тональності Т однойменної t; Д однойменної t; S однойменної t, Т однотерцової t (див. фото у месенджері).

Сольфеджіо:

1. Записати мелодію та бас Прелюдії №20 Ф. Шопена до – мінор (13 тактів, як двоголосний диктант).
2. На слух: визначити гармонічні функції (проставити).
3. Грати верхній голос та співати бас у тональностях до-мінор, ре-мінор та ля-мінор (контрабасисткам можна співати в основній тональності).

Надіслати на адресу електронної пошти [sumarokova vera@ukr.net](mailto:sumarokova_vera@ukr.net) протягом 27.04.2020.

Гармонія:

27.04.2020. Семінар: Мажоро-мінор

1. Мажоро-мінорна система: принципи організації, функційна логіка.
2. Мажоро-мінорна система: акордика.
3. Особливості модуляційних переходів у мажоро-мінорній системі.
4. Використання мажоро-мінорної системи у творчості К. Дебюссі та С. Прокоф'єва.

Література до семінару

1. Абызова Е. Гармония: Учебник. М., 2008.
2. Бершадская Т. Лекции по гармонии. Л., 1985.
3. Григорьев С. Теоретический курс гармонии. М., 1981.
4. Дубовский И., Евсеев С., Способин И., Соколов В. Учебник гармонии. М., 1984.
5. Мюллер Т. Гармония. М., 1982.
6. Мясоедов А. Учебник гармонии. М., 1980.
7. Способин И. Лекции по курсу гармонии. М., 1969.
8. Тюлин Ю., Привано Н. Учебник гармонии. М., 1986.
9. Холопов Ю. Гармония. Теоретический курс. М., 1988.

Завдання на 04.05 2020:

1. Зробити письмові відповіді на запитання семінару
2. Завершити всі попередні завдання на тему «Розширена мажоро-мінорна система» та відобразити це у своїх звітах

Надіслати на адресу електронної пошти sumarokova_vera@ukr.net протягом 04.05.2020.

Сольфеджіо:

1. Записати мелодію та бас теми з варіацій В. А. Моцарта 1 частини Сонати ля-мажор, К331 (перші 8 тактів, як двоголосний диктант).
2. На слух: визначити гармонічні функції (проставити), заповнити середні голоси.
3. Грати верхні голоси та співати бас у тональностях си-бемоль мажор і соль-мажор (контрабасисткам можна співати в основній тональності).

Факультативна тема: Джазова гармонія.

Загальні принципи, нотація джазової гармонії, «блюзовий комплекс». Метрична пульсація. Форми розгортання ладу (дванадцятитактові – класичного блюзу; тридцятидвухтактові (16-ттактові) – звичайної пісенної форми ааба, аabb). Формули блюзу. Акордика.

Рекомендована література:

1. Холопов Ю. Задания по гармонии. М., 1983.

Завдання на 04.05 2020:

1. Уважно проаналізувати наведені у підручнику Ю. Холопова музичні зразки за темою.
2. Гармонізувати одну з мелодій для вашого інструмента (голосу) та фортепіано (сс.101 – 103) або створити невеличку джазову композицію (за бажанням).
3. Проаналізувати та використовувати муз. приклади, надіслані в месенджері.

Надіслати на адресу електронної пошти sumarokova_vera@ukr.net протягом 04.05.2020.

Гармонія:

**04.05.2020. Тема: Техніки композиції в музиці ХХ сторіччя:
Загальні принципи організації звукового матеріалу в музиці.**

Зміст лекції

Особливості розвитку музичного мистецтва ХХ сторіччя в аспекті організації вертикалі. Причини виникнення різноманітних принципів роботи з матеріалом, Перший та Другий авангард. Поняття техніка композиції. Класифікація основних технік композиції в акустичній музиці ХХ сторіччя: серійність, алеаторика, сонорика. Загальні відомості про електронну музику, спектралізм, пуантилізм, мікрохроматику тощо.

Запитання для самоперевірки:

1. Визначити поняття «техніка композиції».
2. Якими є особливості ХХ ст. з точки зору техніки композиції.
3. Назвіть причини виникнення плюралізму технік композиції в музиці ХХ сторіччя.
4. Назвіть принципи класифікації технік композиції в музиці ХХ ст.

Рекомендована література

1. Гуляницкая Н. Введение в современную гармонию. М., 1984.
2. Когоутек Ц. Техники композиции в музыке ХХ в. М., 1976.
3. Соколов А. Музыкальная композиция ХХ в.: диалектика творчества. М., 1992.

4. Теория современной композиции. М. : Музыка, 2007.
5. Холопов Ю. Гармония. Теоретический курс. М., 1988

Завдання на 11.05 2020:

1. Законспектувати розділ кн. Ц. Когоутека «Техники композиції в музиці ХХ в.», присвячений питанням розвитку музичного мислення і композиторської техніки (сс. 26 -41).
2. Ретельно проаналізувати наведені в ньому музичні приклади.

Надіслати на адресу електронної пошти sumarokova_vera@ukr.net протягом 11.05.2020.

Сольфеджіо:

1. На слух: визначити тональний план та форму Мазурки Ф. Шопена ор. 68, №2, ля – мінор (записати).
2. Записати перші 16 тт. Мазурки Ф. Шопена ор. 68, №2, ля– мінор (фактурний диктант) і визначити та проставити гармонічні функції (бажано, не перевищити час: до 30 хвилин й кількість прослуханій: до 10).
3. Співати мелодію та акомпанувати на фортепіано в тональностях си-мінор та соль-мінор (контрабасисткам можна співати в основній тональності).

Надіслати на адресу електронної пошти sumarokova_vera@ukr.net протягом 11.05.2020.

Гармонія:

11.05.2020. Тема: Серійність та серіалізм

Зміст лекції

Серійність (додекафонія) – визначення явища. Пошук принципів роботи з 12 звуками на початку ХХ ст. (М. Рославец, Й. Хауер, Є. Голишев). Додекафонія нововіденської школи (А. Шенберг, А. Веберн, А. Берг). Принципи будови серії. Принципи роботи з серією, прекомпозиційна схема додекафонного твору. Серіалізм як похідне явище від додекафонії. Причини

актуалізації в музиці другої половини ХХ ст. принципи побудови серіального твору.

Рекомендована література

1. Когоутек Ц. Техники композиції в музиці ХХ в. М., 1976.
2. Теория современной композиции. М. : Музыка, 2007.

Запитання для самоперевірки:

1. Хто є найбільш відомими представниками нововіденської школи?
2. Додекафонія й серійність – це різні поняття й явища?

Завдання на 18.05 2020:

1. Законспектувати розділ кн. Ц. Когоутека «Атонально-серійная и сериальная техника» (сс. 104 -184) з обов'язковою розшифрованою термінів: додекафонія, серійність, прима, інверсія, ретроверсія, інверсія ретроверсії, висотні транспозиції серії, ритмічна серія, артикуляційна серія, серіалізм, пуантілізм.
2. Ретельно проаналізувати наведені в ньому музичні приклади.
3. Створити невеличку п'єсу в жанрі вальсу, менуету, тощо з використанням серійної техніки (за бажанням).
4. Створити невеличку п'єсу в жанрі вальсу, менуету, тощо з використанням штучних ладів (цілотнового, тон-полутон) (за бажанням).

Надіслати на адресу електронної пошти sumarokova_vera@ukr.net протягом 18. 05.2020.

Сольфеджіо:

1. Збудувати канони на оригінальні теми (Л. Палестрина, Л. Керубіні №3, Л. Бетховен) та один (наприклад, верхній) голос співати, другий (нижній) – грати, потім навпаки.
2. Співати канони як «безкінечні» (до 3-х разів).
3. Збудувати триголосні канони та один голос співати, два – грати (за бажанням).

4. Один з канонів (за власним вибором) вивчити та співати напам'ять.

Оригінальні теми див. у месенджері

Надіслати на адресу електронної пошти sumarokova_vera@ukr.net протягом 18. 05.2020.